

Sygn. akt I ACz 1429/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer (spr.)

Sędziowie: SSA Sławomir Jamróg

SSO Izabella Dyka (del.)

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2013 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku uprawnionej H. K.

przy udziale obowiązanych D. M. i T. W.

o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania

na skutek zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 27 maja 2013 roku, sygn. akt I Co 70/13

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie przez nadanie mu brzmienia:

„I. udzielić uprawnionej H. K. zabezpieczenia roszczenia pieniężnego wobec uczestników D. M. i T. W. o zapłatę kwoty 452.528,65 zł, na którą składają się kwoty należności głównej w wysokości 304.052,72 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 161.255,90 zł od dnia 11 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 142.796,82 zł od dnia 13 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty poprzez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych do kwoty 452.528,65 zł (czterysta pięćdziesiąt dwa tysiące pięćset dwadzieścia osiem złotych sześćdziesiąt pięć groszy) prowadzonych przez Bank Spółdzielczy w B. oraz (...) Bank (...) SA w W. na nazwisko zmarłego E. W.;

II. wyznaczyć uprawnionej H. K. termin dwóch tygodni od dnia doręczenia niniejszego postanowienia do wytoczenia powództwa przeciwko obowiązany D. M. i T. W. o zapłatę kwoty wskazanej w punkcie I - pod rygorem upadku zabezpieczenia.”

Sygn. akt I ACz 1429/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie H. K. domagała się udzielenia

przed wszczęciem postępowania zabezpieczenia roszczenia pieniężnego przeciwko uczestnikom D. M. i T. W. o zapłatę kwoty 452.528,65 zł, na którą składają się kwoty należności głównej w wysokości 304.052,72 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 161.255,90 zł od dnia 11 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 142.796,82 od dnia 13 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty poprzez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych do kwoty 452.528,65 zł uczestników

będących spadkobiercami zmarłego E. W., prowadzonych przez Bank Spółdzielczy w B. oraz (...) Bank (...) SA w W. na nazwisko E. W..

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 27 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Nowy Sączu oddalił wniosek H. K. o udzielenie zabezpieczenia roszczenia.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wyjaśnił, że wniosek podlegał oddaleniu, gdyż wnioskodawczyni wobec nieprzedłożenia aktu zgonu E. W. oraz postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku nie uprawdopodobniła faktu śmierci E. W. jak również kto jest następcą po tej osobie. Dodatkowo Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia koniecznej przesłanki z art. 730¹ § 1 k.p.c. do udzielenia zabezpieczenia. Zdaniem Sądu Okręgowego twierdzenia wnioskodawczyni, iż pieniądze zgromadzone na rachunkach bankowych są jedynym majątkiem, który wchodzi w skład spadku nie przesądza o tym, że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie ewentualnie pozytywnie rozstrzygniętej dla niej sprawy. W ocenie Sądu Okręgowego powyższa okoliczność nie świadczy o tym, że uczestnicy są niewypłacalni i pozbywają się majątku, co utrudni osiągnięcie celu przyszłego postępowania. Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę, że wnioskodawczyni nie podała, czy uczestnicy, mający być spadkobiercami E. W. posiadają inny majątek, jak również nie uprawdopodobniła czy uczestnicy przyjęli spadek, co ma znaczenie w świetle regulacji art. 1030 - 1031 k.c.

Zażalenie na to postanowienie złożyła wnioskodawczyni, zaskarżając je w całości i domagając się jego zmiany poprzez udzielenie zabezpieczenia w sposób zgodny z wnioskiem.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 730¹ § 1 i § 2 k.p.c. poprzez:

- a. błędne przyjęcie, że wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, w sytuacji gdy podała, że wnioskowane lokaty są jedynym majątkiem wchodzącym w skład spadku.
- b. błędne przyjęcie wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż nie podała czy uczestnicy posiadają inny majątek, w sytuacji gdy zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego kwota roszczenia jest wysoka, przekraczająca oszczędności całego życia wśród większości społeczeństwa.
- c. sprzeczność z zasadami logiki, gdyż wierzyciele spadkodawcy nie są zawiadamiani o tym, czy spadkobiercy złożyli oświadczenie o przyjęciu spadku, zatem wnioskodawczyni ma prawo nie wiedzieć, czy takie oświadczenie zostało złożone;
- d. sprzeczność z zasadami logiki, polegające na odwołaniu się do regulacji art. 1030 k.c., gdy wnioskodawczyni wskazała, że w skład masy spadkowej wchodzi jedynie kwota zabrana jej przez E. W., to gdy nastąpi ubytek jakiegokolwiek kwoty, brak zabezpieczenia uniemożliwi zaspokojenie jej roszczeń.

Wnioskodawczyni wniosła również o dopuszczenie dowodu z wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 maja 2013 r. sygn. akt AKa 84/13 oraz znajdującego się w tych aktach aktu zgonu na okoliczność śmierci E. W..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Jak trafnie odnotował Sąd I instancji, udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie, podlegające zabezpieczeniu oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Przepis art. 730 § 2 k.p.c. przewiduje, że sąd może udzielić zabezpieczenia również przed wszczęciem postępowania, wyznaczając jednocześnie termin, w którym pismo wszczynające postępowanie powinno być wniesione pod rygorem upadku zabezpieczenia. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględnia interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać

ponad potrzebę (art. 730¹ § 3 k.p.c.). Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych może nastąpić m. in. przez zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego (art. 747 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Przede wszystkim należy wskazać, że postępowanie zabezpieczające nie jest postępowaniem merytorycznym. Jego kognicja ogranicza się tylko i wyłącznie do badania przesłanek do wydania postanowienia tymczasowego. Przywołane w art. 730¹ § 1 k.p.c. przesłanki warunkujące udzielenie zabezpieczenia tj. zarówno uprawdopodobnienie roszczenia, jak i interesu prawnego należy rozpatrywać w kontekście zapisu art. 243 k.p.c., który wskazuje, że zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Uprawdopodobnienie pojmowane jest zatem jako środek zastępczy dowodu w ścisłym znaczeniu, niedający pewności, a wyłącznie prawdopodobieństwo twierdzenia o jakimś fakcie. Jest to środek zwolniony od formalizmu zwykłego postępowania dowodowego (T. Demendecki „Komentarz do art. 243 k.p.c.”, LEX).

Oceniając przesłanki zabezpieczenia należy wskazać, że dołączone przez uprawnioną dokumenty i powołane twierdzenia w sposób wystarczający stosownie do wymogów art. 730¹ § 1 k.p.c., uprawdopodobniają istnienie roszczenia będące przedmiotem zabezpieczenia. Uprawniona w szczególności przedłożyła umowę z rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej, wyciągi z rachunków bankowych, nadto podała że w aktach sprawy II Aka 84/13 Sadu Apelacyjnego w Krakowie II Wydziału Karnego znajduje się akt zgonu E. W. a nadto świadczy o tym wyrok tego Sądu z dnia 22 maja 2013 r. sygn. akt II Aka 84/13.

Koniecznym jest przypomnienie, że E. W. został uznany winnym popełnienia przestępstwa przywłaszczenia pieniędzy w kwotach 161.255,90 zł oraz 142766,82 zł na szkodę uprawnionej wyrokiem Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 8 października 2012 r. sygn. akt II K 10/12. Wyrok ten zawierał nakaz naprawienia szkody, a więc mógł stanowić tytuł wykonawczy, jednak wobec śmierci oskarżonego uległ on uchyleniu, a postanowienie umorzeniu.

Trafny okazał się zarzut uprawnionej, w którym wskazywała on, iż wbrew temu co przyjął Sąd Okręgowy – uprawdopodobniła on również interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Zgodnie z art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Celem zabezpieczenia w przypadku roszczeń nadających się do egzekucyjnego wykonania jest zapewnienie egzekucyjnej wykonalności przyszłego orzeczenia. W przypadku roszczeń o świadczenia pieniężne obawa co do egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia wynikać z faktu, iż zagrożona jest wypłacalność obowiązanego, w szczególności gdy nie posiada on dostatecznego majątku lub istnieje uzasadniona obawa, iż takiego majątku wyzbędzie się. Zdaniem Sądu Apelacyjnego także i ta przesłanka warunkująca udzielenie zabezpieczenia została przez uprawnionego spełniona. Z okoliczności sprawy wynika, że uprawniona dochodzi roszczenia wobec T. W. i D. M., nie zaś wobec E. W. jedynie dlatego, że obowiązani są według jej twierdzeń spadkobiercami zmarłego. Z tego względu uprawniona nie posiada wielu informacji o sytuacji majątkowej obowiązanym. Istnieje zatem uzasadniona obawa, że obowiązani, spadkobiercy zmarłego E. W. a w szczególności obowiązany, którego miejsce pobytu nie jest znane, nie posiadają wystarczającej wiedzy o istnieniu roszczenia rozporządzą majątkiem spadkowym przed prawomocnym zakończeniem sprawy, co powoduje, że istnieje obawa co do egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia. Innymi słowy, uprawniona wskazała dzieci zmarłego jako spadkobierców ustawowych, a więc osoby mogące dziedziczyć ze znacznym prawdopodobieństwem, a zarazem mogące z różnych tytułów, nie koniecznie z tytułu spadkobrania być uprawnionymi do dysponowania środkami zgromadzonymi w bankach.

Odrębnym zagadnieniem pozostaje możliwość skorzystania przez uprawnioną z prawa do wystąpienia o stwierdzenie nabycia spadku jako wierzyciel zmarłego.

Ustalając sposób zabezpieczenia Sąd Apelacyjny miał na względzie także treść art. 730¹ § 3, który stanowi, iż przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Uprawniona wskazała we wniosku sposób zabezpieczenia, poprzez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych zmarłego E.

W.. W przypadku roszczenia pieniężnego o zapłatę określonej sumy pieniężnej, zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego jest zarówno dopuszczalnym (art. 747 § 1 pkt 1 k.p.c.) jak i właściwym sposobem zabezpieczenia roszczeń uprawnionego. Zastosowanie orzeczonego sposobu zabezpieczenia nie jest dla obowiązanym nadmiernym obciążeniem, zwłaszcza że z akt sprawy wynika, że wobec śmierci E. W. - dotychczasowego posiadacza rachunków bankowych, wierzytelności z tych rachunków wchodzi w skład masy spadkowej.

Zgodnie z art. 736 § 1 k.p.c. wniosek o udzielenie zabezpieczenia powinien odpowiadać wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego, a nadto zawierać wskazanie sposobu zabezpieczenia, a w sprawach o roszczenie pieniężne także wskazanie sumy zabezpieczenia oraz uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wnioski.

Skoro zatem zostały spełnione warunki formalne wniosku, a uprawniona spełniła warunki merytoryczne warunki wniosku, tj. zgodnie z art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. uprawdopodobniła roszczenie i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, nadto wskazała sumę zabezpieczenia i sposób zabezpieczenia, który ma oparcie w przepisie art. 747 § 1 pkt 1 k.p.c. to należało zatem zmienić zaskarżone postanowienie udzielając uprawnionej zabezpieczenia roszczenia, o czym orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 k. p. c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Wobec wynikającego z treści art. 733 k.p.c. obowiązku, Sąd Apelacyjny udzielając zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania w sprawie, wyznaczył uprawnionej dwutygodniowy termin do wytoczenia powództwa w sprawie której roszczenie zostało przedmiotowym postanowieniem zabezpieczone. Brak zainicjowania przez uprawnionego wnioskodawcę wskazanego postępowania spowoduje upadek ustanowionego zabezpieczenia.

O kosztach orzeczono w punkcie 2 sentencji na podstawie art. 98 k.p.c.